

Zjavenie Pána - Traja králi

Mt 2, 1 - 12

6. január 2026

Milé sestry a bratia v Kristovi

Dnes slávime posledný z okruhu vianočných sviatkov. Ešte raz dnes sme videli Ježiša ako malé dieťa, ktorému na základe skúmania oblohy mali vzdať na úctu učenci z ďalekých krajín. Evanjelista Matúš nechcel našu pozornosť obrátiť ani smerom k astrológii, ktorá sa živí zostavovaním horoskopov - predpovedí, ani k astronómii, ktorá sa zaoberá vesmírom na základe exaktných, možno povedať vedeckých údajov.

Skôr nám príbeh o troch mudrcoch predstavuje Ježiša samotného - už z pozície jeho budúceho významu - ako vládára, aj keď duchovného, a zároveň predstaviteľa tej najcennejšej náuky o živote. Preto necháva prísť k Ježišovi predstaviteľov svetskej moci a poznania. Túto symboliku naznačuje aj naše kolísanie medzi názvom Traja králi či traja mudrci, ktoré dnes nahrádzame názvom Zjavenie Pána svetu.

Evanjelista sa prihovára predovšetkým svojim krajanom, Izraelitom, ale zároveň jeho rozprávania obsahuje aj motívy, adresované tým, na ktorých sa Izraeliti pozerali ako na pohanov. V tom čase totiž - okolo roku 80 - 100 - aj obyvatelia rímskej ríše očakávali príchod nového vládára - mnohí predpokladali, že príde z východu. Dnešné evanjelium naznačuje, že tým novým vládárom je Ježiš Kristus.

Ježišov pôvod v Betleheme ale zodpovedal predovšetkým očakávaniam vyvoleného národa. Ved' práve z Dávidovho mesta mal vzišť nový vládca Izraela, Mesiáš. Iná starozákonná predpoveď hovorila o Nazarete a ďalšia dokonca, že Boh si - podobne ako v prípade Mojžiša - z Egypta povolá svojho syna. Matúš chápal Ježiša ako nového Mojžiša, čo naznačil aj viacerými podobnosťami medzi Ježišom a Mojžišom. V oboch prípadoch sa napr. vládari obávajú novonarodeného dieťaťa - v prípade Mojžiša to bol faraón, v Ježišovom Herodes. Ďalšou paralelou malo byť vraždenie ostatných malých detí nariadené v Egypte faraónom, v Betleheme Herodesom.

A súčasne toto evanjelium odzrkadľuje situáciu, ktorá bola v dobe jeho vzniku v rímskej ríši. Nielen Herodes, aj ostatní vládari žiarlili na Ježiša Krista. Osobitne rímskych cisárov už provokovala úcta Ježiša Krista ako Božieho syna - pretože oni sami sa pokladali za stelesnenie božstva. To viedlo nielen k ich žiarlivosti, ale aj k prenasledovaniu kresťanov v prvých storočiach nášho letopočtu.

Toto všetko sú pre nás dávne motívy, z ktorých si ťažko vybrať niečo pre náš vlastný život. Symbolicky by sme si ale mohli dať pozor na postoj zákonníkov a veľkňazov. Keď sa ich kráľ Herodes spýtal, kde sa má narodiť Mesiáš - Kristus, na základe skúmania Písma správne odpovedali, že v Betleheme. Ale poznanie ich neprivedlo k tomu, aby začali Krista aktívne hľadať. Ich vedomosť a odbornosť nevyústila do praxe, nevedla ich - ako to bolo v prípade učencov - na cestu. Nepriamo to aj pre nás predstavuje výzvu, aby sme sa snažili svoje vedomosti zosúladiť so životom, aby naše poznanie bolo živým poznaním.

A ešte jeden motív sa nám ponúka. Nie priamo z rozprávania, skôr z jeho pozadia, z toho, čo sme mohli čítať takpovediac medzi riadkami. Zo skutočnosti, že Ježiš samotný má byť novým vládcom, novým vládárom, vládcom sveta. Pre nás to predstavuje otázku, v akom zmysle je Ježiš vládcom, akou mocou Ježiš vládne tomuto svetu. Matúšovo evanjelium naznačuje, že Ježiš je

skôr vladár etický. Podľa evanjelia Ježišove etické predpisy boli dokonca viac ako chrám. Ved' Ježiš sám zo svojej vlastnej authority vyhnáním predavačov obetných zvierat obnovoval chrám - tak aby z neho nanovo urobil miesto modlitby. A rovnako evanjelista o Ježišovi hovorí, že „tu je niekto väčší ako chrám.“

Možno sa aj my v duchu pýtame akou mocou dnes vládne Ježiš nášmu súčasnému svetu - a či mu ešte nejako vládne. Ved' dnes aj mnohé kedysi kresťanské krajiny sa viac hlásia k hodnotovej pluralite ako ku kresťanstvu. Ale povzbudiť nás môže jedna paralela zo súčasného sveta. Viacerí už upozornili, že práve krajiny, v ktorých je na čele kráľ, ktorý zároveň nemá žiadnu faktickú výkonnú ani zákonadarnú moc sa vyznačujú najstabilnejšou demokraciou.

Ani Ježiš sa nevyznačuje žiadnou vonkajšou mocou, jeho moc je skôr vnútorná. On nám vládne skôr svojim príkladom, ktorý sa nám nenápaden „vrýva pod kožu“ a ktorým oduševňuje naše životy. A ukazuje nám, že jeho vnútorná moc je silnejšia ako tá vonkajšia moc sily a nátlaku.

Preto sa aj my dnes môžeme - obrazne povedané - skloniť pred jeho jasličkami.